
**KLASİK TÜRK EDEBİYATI ARACILIĞIYLA YEDİNCİ SINIFTA
DUYGULAR TEMASININ ÖĞRETİLEBİLİRLİĞİNİN
İNCELENMESİ***

Seydi Bilimle Enstitüsü Başkanı

**Teachability of Emotion Theme Through Classical Turkish Literature
Texts in 7th Grade Turkish Lesson**

Ahmet KARABULUT**

Lokman TURAN***

Özet

Bu çalışma, ilköğretim II. kademe 7. Sınıf Türkçe dersinde klasik Türk edebiyatı metnlerinin öğretilirliğini incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada esas amaç, öğrencilerin MEB yedinci sınıf Türkçe müfredatını öğrenirken aynı zamanda onları klasik Türk edebiyatı dünyasıyla tanıştırmak, yaklaşık olarak altı yüz yıl edebiyatımıza yön vermiş bu dönemin dil ve üslup özelliklerini, kendine has kurallarından bazılarını öğrencilere kavratmaktır.

Klasik Türk edebiyatı metnlerinin öğretilirliğini araştırma amaçlı yapılan bu çalışmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerinden (case study) durum çalışmasından yararlanılmıştır. Çalışmada klasik Türk edebiyatı metinleri doküman inceleme tekniği ile incelenerek bu inceleme neticesinde Türkçe Dersi Öğretim Programı nazara alınmış biri dinleme metni olmak üzere toplamda 4 metin ve bu metinlere bağlı olarak da toplamda 40 tane etkinlik “Duygular teması” çerçevesinde ele alınarak hazırlanmıştır. Çalışma için hazırlanan toplamda 4 metin Erzurum merkezindeki iki farklı okulda toplamda 41 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama öncesinde ve sonrasında (ön test-son test) klasik Türk edebiyatına yönelik olarak başarı testi ile tutum ölçeği öğrencilere uygulanmıştır. Çalışma sonunda bütün öğrencilerle birebir görüşmeler yapılmış; görüşmelerden, tutum anketinden ve başarı testlerinden elde edilen veriler tablolaştırılarak değerlendirilmiştir.

Hazırlanan 4 metnin uygulama süreci sonunda tema sonu değerlendirme çalışmalarını takiben klasik Türk edebiyatı başarı testi

---

* Bu çalışma, Klasik Türk Edebiyatı Aracılığıyla Yedinci Sınıfta Duygular Temasının Öğretilirliğinin İncelenmesi adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Arş. Gör. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, karabulut.ahmet25@gmail.com

*** Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, lturan@atauni.edu.tr

öğrencilere tekrar uygulanmış olup çalışmada incelenen durum olan klasik Türk edebiyatı metinlerinin istenilen kazanımlarını edindikleri görülmüştür. Bunun yanında yapılan öğrenci tutum ölçeğinin ve öğrenci görüşmelerinin sonuçları da değerlendirilmiş ve klasik Türk edebiyatının ilköğretim II. kademe 7. Sınıf Türkçe dersinde kullanımında olumlu görüşlerin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yedinci sınıf Türkçe dersi, Klasik Türk edebiyatı, Duygular teması, Durum çalışması.

Abstract

This study was written to examine the teachability of Classical Texts of Turkish Literature in 7th grade Turkish courses. The main purpose of this study is to introduce the World of the classical Turkish literature texts to students while they are learning the Ministry of Education 7th grade Turkish curriculum. It also aims to make students comprehend some of its specific rules and language and wording characteristics of this period which directs our literature approximately 600 years.

On this study that aims to research classical Turkish literature texts' teachability, case study is used. Classical Turkish literature texts used in this study is researched in the light of document analysis method. As a result of this research, four texts (one listening) were written by taking Education Program into consideration and also forty activities in total are prepared in the frame of "Emotion Theme".

Classical Turkish literature achievement test is applied to students at the end of application process of these four texts. The case examined in the study is that students acquired the desired obtainment in classical Turkish literature texts. Besides, the result of student attitude scale and student interviews are evaluated and positive views are identified in the result of using classical Turkish literature in the secondary school 7th grade Turkish lessons.

Key Words: Turkish course, Classical Turkish literature, The themes of emotion, Case study.

1.Giriş

Dil, bir toplumun kültür aktarımının en önemli parçasıdır. Bir milletin toplum hayatı: o milletin hafızasını, atalarından almış olduğu örf ve gelenekleri, toplumsal genlerini ve bu genleri oluşturan kültürü yansıtır. Cemil Meriç'e göre(1998, s. 453);dil bir milletin hafızasıdır, eğer bir toplum dilini kaybederse hafızasını kaybeder, bugünüdüne bağlayan köprüler dinamitlenir. Binlerce yıl öncesine dayanan derin kökleri ile geleceğimizi de şekillendirecek olan kültür mirasımızı genç nesillere aktarabilmek, eğitimciler

olarak üzerimize düşen en önemli vazifedir. Bu bakış açısıyla yola çıkarak özellikle ortaokul Türkçe ders kitaplarında engin kültürümüzü, sanatımızı iletecek ve geçmişle geleceği birbirine bağlayacak metinlere yer verilmesi kaçınılmazdır.

Ortaokul ve lise müfredatı göz önüne alındığında sadece lisede yer verilen klasik Türk edebiyatı dersi ile öğrencilerimize atalarımızın ortaya koyduğu birbirinden değerli dil ve anlatım özellikleriyle yüzyıllara sığmayan bir birikimi anlatmak, sevdirmek zor olmaktadır. Bilkan da(2006);klasik edebiyatın biçim ve içerik özelliklerinin tanıtılmasında yeni bir anlayışa ihtiyaç duyulduğunu dile getirerek sözü geçen çalışmada; klasik Türk edebiyatının öğretiminin gençlerin estetik eğitimi bakımından da önem taşıdığını belirtmektedir. Bu çalışmayla öğrencilerimizi liseye nazaran daha erken çağlarda klasik Türk edebiyatının seçkin örnekleriyle tanıştırmak, yeni sözcüklerin öğretimiyle öğrencilerin kelime dağarcığını genişletmek, klasik bir eseri okuma cesareti ve yetisi kazandırmak, öğrencilerimizi divan edebiyatının duygu, düşünce ve hayal dünyasıyla tanıştırmak, bu edebiyattan zevk almasını sağlamak amaçlanmaktadır. Ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk bakımından bu çalışmaya uygun oldukları düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı, yedinci sınıf Türkçe derslerinde klasik Türk edebiyatı metinlerinin kullanımının ve öğretilebilmesinin incelenmesidir.

Bu amaç doğrultusunda, yedinci sınıf öğrencilerini klasik Türk edebiyatı metinleriyle tanıştırmak, öğrencilere klasik edebiyatın bu zamana kadar gördükleri şiir türlerinden farklılığını göstermek, onların söz varlığını(terkipler, Osmanlı Türkçesi kelimeler) geliştirmek, yüzyıllara yayılmış kültürel birikimden yararlanmaları sağlamak amaçlanmıştır. Bu sayede geçmişle bağını koparmamış, atalarının edebî zenginliğine aşına bir nesil yetiştirmek hedeflenmiştir.

2.YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Klasik Türk edebiyatı metinleri ile oluşturulan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (case study) yönteminden yararlanılmıştır.

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Yapılan bu çalışmada çalışma grubu olarak Erzurum – Yakutiye – Şair Nef'i Ortaokulu ve Erzurum – Palandöken – Yahya Kemal Ortaokulu öğrencileri olmak üzere toplam 41 (16 kız-25 erkek) ortaokul yedinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma Yakutiye Şair Nef'i Ortaokulunda Savaş GÜNBAŞ ve Palandöken Yahya Kemal Ortaokulunda Neşe ALAN adlı alanında yetkin ve deneyimli Türkçe öğretmenleri tarafından ön test ve son test şeklinde uygulanmıştır. Ortaokul yedinci sınıflarda incelenen bu uygulama için Erzurum Milli Eğitim Müdürlüğünden uygulamanın sınıflarda örgün eğitim ile yapılması için gerekli izinler alınmış olup uygulama 2015-2016 eğitim yılının güz döneminde 4 haftada yapılmıştır.

2.3. Çalışmada Yararlanılan Veri Toplama Araçları

Yapılan bu çalışmada nitel ve nicel veri toplama araçları birlikte kullanılmıştır. Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Görüşme Formu, araştırmacı tarafından hazırlanan Klasik Türk Edebiyatı Başarı Testi, Klasik Türk edebiyatı metinleri ile hazırlanmış hikâyelerden oluşan ve her metnin sonunda etkinliklerle desteklenen Klasik Türk Edebiyatı Metinleri Yardımıyla Hazırlanan Ders Kitapçığı ve Duygular temasının sonunda tema sonu değerlendirme soruları kullanılan veri toplama araçlarıdır.

Öğrenme Alanlarına Göre Etkinliklerin Analizi

Metinler	Dinleme/İzleme	Okuma/Anlama	Konuşma	Yazma	Dil Bilgisi	Edebiyat	Toplam
1. Metin		4		4	2	2	12
2. Metin	2	4		2	2	2	12
3. Metin		3	2	2	2	2	11
4. Metin	2	2	2	2	2	2	12
Toplam 4		13	4	10	8	11	47

3. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

3.1. Klasik Türk Edebiyatı Metinleriyle Hazırlanan ‘‘Duygular’’ Temasının Etkinliklerle İşlenmesinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisine Yönelik Bulgular

Öğrencilerin ‘‘Duygular’’ temasının kazanımlarına ilişkin akademik başarılarını ölçmek amacıyla yapılan testte ön bilgiye sahip oldukları gözlenmiş fakat klasik Türk edebiyatı metinleriyle zenginleştirilmiş metinlerle ilk defa karşılaştıkları görülmüştür. Klasik Türk edebiyatına

yönelik olarak hazırlanan başarı testi ön test ve son test olarak öğrencilere uygulanmıştır.

Uygulanan ön test ve son testin öğrencilere ait başarı puanları ve ortalamaları tabloda verilmiştir.

Yahya Kemal Ortaokulu Ön Test ve Son Test Sonuçları

ÖĞRENCİ	OKULU	İLK TEST	SON TEST
Ö1	Y. KEMAL	64	77
Ö2	Y. KEMAL	74	80
Ö3	Y. KEMAL	54	59
Ö4	Y. KEMAL	74	85
Ö5	Y. KEMAL	52	64
Ö6	Y. KEMAL	90	95
Ö7	Y. KEMAL	75	80
Ö8	Y. KEMAL	70	75
Ö9	Y. KEMAL	54	73
Ö10	Y. KEMAL	72	79
Ö11	Y. KEMAL	69	72
Ö12	Y. KEMAL	43	62
Ö13	Y. KEMAL	74	67
Ö14	Y. KEMAL	57	67
Ö15	Y. KEMAL	57	72
Ö16	Y. KEMAL	54	72
Ö17	Y. KEMAL	52	77
Ö18	Y. KEMAL	25	69
Ö19	Y. KEMAL	69	75
Ö20	Y. KEMAL	64	85
Ö21	Y. KEMAL	59	69
ORTALAMALAR		62	74

Şair Nef'i Ortaokulu Ön Test ve Son Test Sonuçları

ÖĞRENCİ	OKULU	ÖN TESTİ	SON TESTİ
Ö1	ŞAİR NEF'İ	23	52
Ö2	ŞAİR NEF'İ	61	79
Ö3	ŞAİR NEF'İ	64	72
Ö4	ŞAİR NEF'İ	69	69
Ö5	ŞAİR NEF'İ	57	60
Ö6	ŞAİR NEF'İ	75	82
Ö7	ŞAİR NEF'İ	80	85
Ö8	ŞAİR NEF'İ	80	85
Ö9	ŞAİR NEF'İ	46	77
Ö10	ŞAİR NEF'İ	77	85
Ö11	ŞAİR NEF'İ	80	89

Ö12	ŞAİR NEF'İ	80	84
Ö13	ŞAİR NEF'İ	69	85
Ö14	ŞAİR NEF'İ	69	84
Ö15	ŞAİR NEF'İ	80	84
Ö16	ŞAİR NEF'İ	75	82
Ö17	ŞAİR NEF'İ	82	84
Ö18	ŞAİR NEF'İ	85	89
Ö19	ŞAİR NEF'İ	67	72
Ö20	ŞAİR NEF'İ	65	89
ORTALAMALAR		69.2	79.4

Öğrencilerin başarı ön test ve son testlerinin arasında bir farklılaşma olduğu gözükmemektedir. Bu da etkinliklerle uygulanan çalışmanın öncesi ve sonrası arasında bir farkının bulunduğu göstergesi olup çalışmanın olumlu sonuçlandığına dair bir çıkarım olabilir.

3.2. Klasik Türk Edebiyatına Öğrencilerin Bakış Açıları

3.2.1. Yahya Kemal Ortaokulu öğrencilerinin Klasik Türk Edebiyatına yönelik öğrenci tutum ölçeği sonuçları ve değerlendirmesi

Bu bölümde öğrencilere yönelik olarak yapılan 14 sorudan oluşan Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeğinin sonuçları SPSS 16.00 programında analiz edilmiş ve sonuçları yorumlanmıştır. Hazırlanmış olan sorular öğrencilere çalışmanın sonunda uygulanmış ve çalışmanın hedefine ulaşip ulaşmadığına yönelik çıkarım yapmaya yardımcı olmuştur. Yahya Kemal ve Şair Nef'i Ortaokullarının bu ankete yönelik soruların bazılarının analizlerinin tabloları aşağıda verilmiştir.

Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Klasik Türk Şiiri Öğrenmeye Çalışmak Beni Mutlu Eder		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	13	44,8
Kısmen Katılıyorum	6	20,7
Katılmıyorum	2	6,9
Total	21	72,4

Yukarıdaki soruya 21 öğrenciden 13 ü olumlu cevap verirken 6 kişi çekimser kalmış ve 2 öğrenci de olumsuz görüş belirtmişlerdir. Tabloya bakıldığında öğrencilerin büyük oranının klasik Türk şiirine çalışma süreci periyodunda alışkanlık gösterdikleri söylenebilir.

Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Klasik Türk Şiiri ilgi Çekicidir		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	17	80,9
Katılmıyorum	4	13,8
Toplam	21	19,1

Öğrencilerin şiirlere karşı tutumlarının, çalışmanın sonunda yapılan ankette olumlu olduğu görülmektedir.

Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Yukarıdaki Şiirde Yer Alan Osmanlı Türkçesi Kelimeleri Öğrenmekten Hoşlanırım

	Sıklık	Oran
Katılıyorum	13	44,8
Kısmen Katılıyorum	5	17,2
Katılmıyorum	3	10,3
Toplam	21	72,4

Başka bir tutum ölçeği sorusunda klasik Türk edebiyatı şiirlerinin öğrenilmesinden hoşlanılıp hoşlanılmayacağı öğrencilere sorulmuş ve kısmen katılıyorum ibaresi de dâhil edilirse 21 öğrenciden 18'inin olumlu yanıtlar verdiği görülmüştür.

3.2.2. Şair Nef'i Ortaokulu öğrencilerinin Klasik Türk Edebiyatına yönelik öğrenci tutum ölçeği sonuçları ve değerlendirmesi

Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Klasik Türk Şiiri İlgi Çekicidir		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	11	55,0
Kısmen Katılıyorum	8	40,0
Katılmıyorum	1	5,0
Total	20	100,0

Uygulamanın ikinci okulu olan Şair Nef'i Ortaokulunda da yapılan öğrenci tutum anketi 20 öğrenciye uygulanmış ve uygulamanın bazı sorularının analizleri aktarılmıştır. Yukarıdaki tabloda 20 öğrencinin kısmen katılıyorum kısmını işaretleyenlerle birlikte 19 u olumlu yanıtlar vermişlerdir. Bu da klasik Türk edebiyatı metinlerinin öğrencilerde iz bıraktığının göstergesidir.

Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Türkçe Derslerinde Klasik Türk Şiirlerine Yer Verilmelidir		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	13	65,0
Kısmen Katılıyorum	5	25,0
Katılmıyorum	2	10,0
Total	20	100,0

Bu tabloda da öğrencilerin çok büyük bir oranı klasik Türk şiirlerinin Türkçe derslerinde yer alması gerektiğine dair olumlu yanıtlar vermiştir ki bu da çalışmamızın amacını destekler niteliktedir.

Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Klasik Türk Şiirini Öğrenmeye Çalışmak Beni Mutlu Eder		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	12	60,0
Kısmen Katılıyorum	5	25,0
Kararsızım	3	15,0
Total	20	100,0

Yukarıda tablonun sonuçları da incelendiğinde 20 kişiden 17 tanesinin soruya olumlu yanıt verdiği görülmüştür. Böylece çalışmanın olumlu sonuçlara ulaştığı yorumları çıkabilir.

Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Örnek Şiirdeki Sesler Ahenk İçindedir		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	15	75,0
Kısmen Katılıyorum	3	15,0
Katılmıyorum	2	10,0
Total	20	100,0

Öğrencilere sorulan yukarıdaki soru dâhilinde öğrencilerin klasik Türk edebiyatı şiirlerin ritim ve ahenk birlikteliğini kavradığı söylenebilir.

Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Bunun Gibi Bir Şiiri Anlamaya Çalışmanın Gereksiz Olduğu Düşüncesindeyim		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	5	25,0
Kısmen Katılıyorum	3	15,0
Katılmıyorum	12	60,0
Total	20	100,0

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde öğrencilerin büyük bir kısmının ilk defa karşılaştıkları metinlere, şiir yapılarına, terkiplere alışmada ve anlamada sıkıntı yaşamadıkları, görüşlerin olumlu olmasından anlaşılmaktadır. Yukarıdaki tabloda, örnek olarak verilen bir klasik Türk edebiyatı şiirinin hakkında öğrenci tarafından görüş belirtilmesi istenmiş ve 20 kişiden 12'si klasik Türk şiirini anlamamanın gereksiz olduğu düşüncesinde olmadıklarını belirtmişlerdir.

3.3. Yedinci Sınıf Türkçe Dersi "Duygular" Temasının Klasik Türk Edebiyatı Metinleriyle İşlenmesine Dair Öğrenci Görüşleri Bulguları

Yedinci sınıf Türkçe dersi "Duygular" temasının klasik Türk edebiyatıyla zenginleştirilmiş metinleriyle hazırlanan etkinliklerin kullanılmasına yönelik öğrencilerin görüşleri nasıldır?

Öğrenci Görüşme Formu 1. Soru Analizi

Klasik metinleri incelediğimiz Türkçe dersi ile daha önceki Türkçe derslerinin uygulaması noktasında ne gibi farklar gözünüze çarpmaktadır, açıklayabilir misiniz?

92

1. soru	f
Dersin sunumu	Fark yok 41
Etkinliklerin tasarımı	Tasarımları beğendim. 30
	Düzenliydi 6
	Saçmaydı 2
Derse katılım durumunuz	Aynıydı 3
	Derse katılmadım/anladım 6
Dersin zevkli/zevksiz oluşu	Derse katıldığımı düşünüyorum 35
	Zevkliydi 27
	Zevkliydi, yeni şeyler öğrendim 6
	Osmanlı dönemi şiirlerini öğrendim 4
Ders hedeflerini başarabilme	Hiç duymadığım şiirleri duydum 4
	Eski kelimeleri öğrendim 24
	Zorluk çeksem de başarabildim 14
	Bazılarını başaramadım 3

Bu tablo incelendiğinde öğrencilerin çoğunda klasik metinlerle işlenen Türkçe dersi ile daha önceki Türkçe dersleri arasındaki sunumlarda bir farkın olmadığı görüşü hâkimdir. Uygulamanın yapıldığı toplamda 41 kişilik grupta öğrencilerin tamamı farklılığın olmadığını belirtmişlerdir.

Hazırlanmış olan etkinliklere yönelik soruda ise 30 öğrenci etkinliklerin tasarımlarını beğendiği, 6 öğrenci düzenli, 2 öğrenci saçma, 3 öğrenci de aynıydı cevabını vermiştir. Tasarlanan etkinliklerde daha önceki

Türkçe kitapları kıstas alınmış fakat ders kitabının ve öğrenci çalışma kitabının etkinlikleri klasik Türk edebiyatı metinleriyle zenginleştirilmiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin klasik Türk edebiyatı metinleriyle zenginleştirilmiş etkinlikleri farklı buldukları ifade edilebilir.

Derse katılım durumlarının incelendiği diğer soruda ise 35 öğrenci katıldığını, 6 öğrenci ise derse aktif katılmadığını ifade etmiştir. Bu sayılara bakıldığında öğrencilerin derse katıldıkları söylenebilir.

Görüşme formunun bir diğer sorusu dersten zevk alıp almamaya ilgilidir. Cevap olarak 27 öğrenci zevkliyi görüşünü belirtmiştir. Bu soruya olumsuz cevap alınmamıştır. Bu sorunun cevaplarına bakıldığında klasik Türk edebiyatı metinleriyle işlenen Türkçe dersinin öğrencilerde olumlu izler bıraktığı söylenebilir. Derste kullanılan metinlerin ve etkinliklerin klasik Türkçe derslerinden farklı oluşu bu konudaki en önemli etken olarak değerlendirilebilir.

Dersin hedeflerinin başarılmasıyla ilgili olan 1. sorunun son başlığında ise 41 öğrenciden 38 i olumlu yanıtlar vermişken 3 kişi dersi başaramadığını belirtmiştir.

Öğrenci Görüşme Formu 2. Soru Analizi

Klasik metinleri incelediğimiz Türkçe dersi ile daha önceki Türkçe derslerinin metinleri arasında ne gibi farklar gözünüze çarpmaktadır, açıklayabilir misiniz?		93
2. soru		f
Metinlerin içeriği	Metnin içeriği güzeldi.	32
	Metinde geçen kelimeler farklıydı.	9
Metinlerdeki kelimelerin farklılığı	Kelimeler farklıydı.	41
Metinlerin telaffuzu	Kelimeleri okuyuşta zorlandım, sonra alıştım.	28
	Hiç zorlanmadım.	5
	Biraz zordu.	8
Metinlerin anlaşılabilmesi	Kelimelerin anlamlarından öğrenme gerçekleşti.	29
	Öğretmenimin yardımıyla anladım.	8
	Metinleri anlamakta zorlandım.	4
Metinlerde şiihlere yer verilmesi	Şiihlerin öykülerle olması farklıydı.	26
	Anlatımı dikkat çekici yapmış.	10
	İlk defa için Osmanlı Türkçesi geçen metinler gördüm.	5

Tablo incelendiğinde klasik metinlerle oluşan Türkçe dersleri ile daha önceki Türkçe dersleri arasındaki farklılıkların olduğunu belirten öğrenci sayısı çoğunluktadır. Çalışma grubunun 32 öğrencisi bu farklılığı belirtirken 9 öğrenci de metinde geçen kelimelerin farklı olduğunu belirtmiştir.

Metinlerin telaffuzunun sorgulandığı bir diğer soruda ise öğrencilerden 33'ü zorlanmadığını, 8'i telaffuzun zor olduğunu belirtmiştir. Yukarıdaki tablodan hareketle öğrencilerin ilk kez gördükleri bu kelime yapısını okumada ilk başta zorlandıkları söylenebilir.

Metinlerin anlaşılabilmesinin sorulduğu bir diğer başlıkta ise öğrencilerin çoğu metinlerin anlamlarını altlarındaki kelimelerden çıkardıklarını belirtmiştir. 8 öğrenci metinleri öğretmenlerinin yardımıyla anladıklarını belirtirken 4 kişi metinleri anlamakta zorlandıklarını ifade etmiştir. 29 öğrenci de kelimelerin anlamlarının verilmesinin yardımıyla anlamayı gerçekleştirdiklerini ifade etmiştir.

Son başlıkta ise metinlerin şiirlerle beraber oluşturulması öğrencilere sorulmuştur. Bu konuda öğrencilerin 26'sı şiirlerin öykülerle birlikte olmasının farklı olduğunu, 10 kişi ilk defa böyle bir metin gördüğünü, geriye kalan 5 kişi de ilk defa Osmanlı Türkçesi metinler gördüğünü ifade etmiştir.

Öğrenci Görüşme Formu 3. Soru Analizi

Klasik metinleri incelediğimiz Türkçe dersi ile daha önceki Türkçe derslerini kıyasladığımızda öğrenme noktasında ne gibi farklar olduğunu açıklayınız

3.soru		f
Öğrenmenin gerçekleşmesi	Evet, öğrendim	18
	Yeni kelimeler öğrendim	15
	Osmanlı Türkçesi öğrendim	8
Öğrenmenin kolay ya da zor olması	Kolay öğrendim. Çünkü altlarında kelimelerin anlamları vardı	9
	Öğrendikçe öğrenmem kolaylaştı	16
	Orta derecede zorluktaydı.	16
Farklı şeyler öğrenme	Evet, yeni şeyler öğrendim.	12
	Beyitler, kelimeler öğrendim	16
	Söz sanatlarını öğrendim	13
Öğrenilenleri uygulayabilme	Uygulayabildim	15
	Etkinliklerde zorlandım	18
	Yeni kelimelerle cümle kurabildim	8
Öğrendiklerini hayata aktarabilme	Evet, aktarabilirim	16
	Hayır, aktaramam	12
	Evet ama kelimeleri söylemekte zorlanırım	13

Tablo ele alındığında klasik Türk edebiyatı metinleriyle ele alınan Türkçe dersinin daha önceki Türkçe dersleriyle kıyaslanmasına ilişkin uygulama grubuna yöneltilen sorulara öğrenme açısından bakıldığında öğrencilerin tamamı öğrenmenin gerçekleşmesine dair olumlu cevaplar vermiştir. Bu cevaplardan çıkarılabilecek olan yargı öğrenmenin gerçekleştiği yani ders kitabı ve etkinliklerin yararlı olduğudur.

Öğrenmenin kolay olup olmadığı hakkındaki soruya ise öğrencilerin çoğunun cevabı öğrenmenin yordamla gerçekleştirilse dahi olumlu olduğu yönündedir. Seviye olarak bu yaş grubu akademik ve gelişimsel açıdan incelendiğinde klasik edebiyat metinlerinin direkt olarak verilmemesi biraz daha yumuşak bir şekilde sunulması pedagojik olarak daha verimli olacaktır.

Farklı şeyler öğrenmeyle alakalı soruya bakıldığında da olumlu dönütlerin alındığını görmekteyiz. Öğrencilerden 16'sı beyitler, kelimeler öğrendiğini belirtirken geri kalan 13'ü ise söz sanatlarını öğrendiklerini vurgulamaktadırlar.

Öğrenilenlerin uygulanması noktasında sorulan soruya verilen cevaplarda ise 15 kişi uygulayabildim cevabını verirken 8 kişi yeni kelimelerle cümle kurabileceğini belirtmiştir. Bunun yanında 18 öğrenci ise etkinliklerde zorlandığını dile getirmiş fakat uygulayamam gibi bir yanıt alınmamıştır.

Öğrenmenin en temel ilkesi olan hayatta uygulayabilme ile alakalı soruya bakıldığında ise öğrencilerden 12'si bu soruya olumsuz görüş belirtirken diğerleri olumlu yanıtlar vermiştir. Bu açıdan bakıldığında içeriğin klasik Türk edebiyatı metinlerini öğrencilere sevdirmede ve onların hayatlarında kullanmada yararlı olacakları sonucu çıkarılabilir.

Öğrenci Görüşme Formu 4. Soru Analizi

Türkçe derslerinde işlediğiniz klasik Türk şiiri hakkında neler düşünüyorsunuz?		
4.soru		f
Klasik şiirle günümüz modern şiiri arasındaki farklar	Şiirin ölçüsü farklıydı.	25
	Kelimeler ve kullanılan dil.	10
	Şiir biçimi.	6
Klasik şiirlerin yazarları hakkında düşünceler	Şiirlerini yazmak için çok emek vermişler.	32
	Hepsi duygusal insanlarmış.	9
Klasik şiirlerde söz sanatı unsurları	Benzetme .	14
	Kişileştirme .	19
	Konuşturma .	8
Klasik şiirlerde kullanılan temalar	Sevgi, ayrılık, hasret, hüznün, üzüntü, peygamber sevgisi.	41

Son sorunun tablosu incelendiğinde öğrencilerin çoğu Arapça ve Farsça kelimelerin metinlerde kullanıldığının farkında oldukları

görülmektedir ki bu da öğrencilerin çalışmada istenen hedef amacı rahatlıkla anladıklarının göstergesi sayılabilir. Bunun yanında 10 öğrenci kelimelerin ve şiir dilinin farklı olduğunu belirtirken 6 öğrenci de şiirin biçimsel açıdan farklı olduğunu dile getirmiştir. Bu cevaplar karşılaşılan durumun öğrenciler tarafından farkında olduklarını gösterir.

Tablonun ikinci sorusuna bakıldığında öğrencilerin klasik Türk edebiyatı şairleri hakkında verdikleri cevaplarda 32 kişi şairlerin şiirlerinin ağır olduğunu belirtmişlerdir. Bu cevaptaki en önemli etken kullanılan dilin ve süslü anlatımın olmasıdır. Bir diğer cevap türünde ise öğrenciler şairlerin duygusal insanlar olduklarını belirtmişlerdir ki ele alınan tema çerçevesinde öğrencilere verilen şiirler genellikle hasret, ayrılık, vatan hasreti gibi konuları kapsamaktadır.

Çalışmanın ana unsurlarından biri olan klasik Türk edebiyatı öğretiminin incelenmesi dâhilinde genel olarak öğrencilere söz sanatları ve klasik Türk edebiyatının bazı nazım şekilleri kavratılmaya çalışılmıştır. Ortaokul müfredatına da uygun olan söz sanatlarının öğrenciler tarafından kavranıldığı alınan cevaplardan çıkarılabilecek bir yargıdır.

Temanın ‘‘Duygular’’ olarak seçilmesi ve genel hatlarıyla ayrılık, vatan hasreti, özlem gibi duyguların yansıtılması öğrencilerin klasik Türk edebiyatının temalarından bazılarına aşina oldukları söylenebilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Bu bölümde yapılan uygulama ve araştırmanın elde edilen sonuçlarının analizine, sonuçlardan hareketle çalışmanın alanyazına katkısına ve bundan sonra yapılacak olan çalışmalara sunulacak tavsiyelere yer verilmiştir.

4.1.1. Klasik Türk Edebiyatı ve metinlerinin öğretilebilirliği

Bu başlıkta ‘‘Yedinci sınıf Türkçe dersi ‘‘Duygular’’ temasının klasik Türk edebiyatı metinleri yardımıyla öğretilmesinin öğrencilerin akademik durumlarına etkisi nedir?’’ sorusuna dair sonuçlara yer verilmiştir.

Yapılan çalışmanın başlangıcında ve bitiminde öğrencilere klasik Türk edebiyatına yönelik başarı testi ön test ve son test şeklinde uygulanmıştır. Araştırma iki farklı okulda yapıldığından dolayı okulların arasında ön test ve son test sonuçları kendi aralarında analiz edilmiştir.

Uygulama yapılan okullardan biri olan Erzurum-Yakutiye- Şair Nef'i Ortaokulunda ön test ve son test arasındaki fark Tablo 4.2.' de gösterilmiş ve ilk testin aritmetik ortalaması 69.2 iken son testin aritmetik ortalaması 79.4

olmuştur. Araştırma yapılan bir diğer okul da Erzurum- Palandöken- Yahya Kemal Ortaokuludur. Bu okulun da ön test ortalaması 62.0 iken son test ortalaması 74.0 olmuştur. Bu iki okulda da başarı testleri arasında anlamlı bir puan farkı görülmektedir. Bu da öğrencilerin klasik Türk edebiyatına yönelik metinleri ve bilgileri elde edebildiklerini göstermektedir.

4.1.2. Klasik Türk Edebiyatına yönelik öğrencilerin görüşleri

Sonuç bölümünün bu kısmında öğrencilerin “Yedinci sınıf Türkçe derslerinde klasik Türk edebiyatı metinleriyle oluşturulan “Duygular” temasının öğretilmesine yönelik görüşleri nelerdir?” sorusu ve bu sorunun alt kısımlarına dair sonuçlar değerlendirilmiştir.

Görüşme formunun ilk sorusunda 41 öğrencinin tamamı çalışma yapılan klasik Türk edebiyatı destekli öğrenci ders ve çalışma kitabı ile daha önceki Türkçe derslerinin sunum ve işleme noktasında bir farklarının olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerden % 80’lik kısmı tasarlanan çalışmanın farklı olmasının sebebini etkinliklere bağlamış, % 87’lik kısım da çalışmaya etkin olarak katıldığını bildirmiştir. Çalışmaya dâhil olan öğrencilerden % 80 civarındaki kısmı dersin zevkli geçtiğini belirtmiş ve % 92’lik kısım da dersin hedeflerine ulaştıklarını değerlendirmiştir. Bu analizler ele alındığında çalışmanın genel amaçlarına uymada başarı sağladığı, klasik Türk edebiyatı metinleriyle hazırlanan ders içeriğinin öğrencilerde klasik edebiyatımıza karşı bir yakınlık oluşturduğu ve böylece kazanımların en yüksek seviyede elde edildiği söylenebilir.

Uygulanan çalışmanın grubundaki öğrencilerin tamamı klasik Türk edebiyatı metinleriyle oluşturulan temanın metinlerinin farklı olduğunu, % 90’lık kısmı metinler ve etkinliklerdeki kelimeleri öğrenebildiklerini, yine % 90’lık bir kısmı metinlerin telaffuzunda yordamla olsa dahi başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Bu analizlerden yola çıkarak öğrencilerin hemen hepsinin klasik Türk edebiyatına aşinalık kazandıklarını ve bu edebiyat akımının özelliklerinden bazılarını kavradıkları söylenebilir.

Çalışma grubunun öğrencilerinin tamamı öğrenmeyi farklı ifadelerle gerçekleştirdiklerini aktarmışlardır. Bunun yanında % 90’lık kısmı hazırlanan metin ve etkinliklerin öğrenilmesinin –öğretmen yardımıyla olan dâhil- kolay olduğunu dile getirmiştir. 41 öğrencinin % 70’lik kısmı öğrendiklerini hayata uygulayabileceğini belirtirken geriye kalan % 30’luk kısım ise çalışmayı günlük hayatlarına aktaramayacaklarını ifade etmişlerdir. Bu % 30’luk kısmın olumsuz görüş belirtmesindeki en önemli etken, çalışmada kullanılan klasik Türk edebiyatı metinlerinde geçen kelimelerin günlük hayatta kullanılmamasıdır. Bu analiz değerlerinden çıkan sonuç yorumlanırsa

öğrencilerin seviyelerine göre hazırlandığında klasik Türk edebiyatı metinlerini ve özelliklerini öğrenebilecekleri ve birçoğunun bu öğrenmelerini hayatlarına aktarabilecekleridir.

41 öğrencinin % 70'i klasik Türk edebiyatı şairleri hakkında çıkarımda bulunurken kalan %30'u da şairlerin "Duygular" temasından yola çıkarak duygusal insanlar olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin tamamı klasik Türk edebiyatında –özellikle çalışmada ele alınan söz sanatları-bulunan söz sanatlarını belirleyebilmiş ve yine çalışma grubunun hepsi "Duygular" temasından yola çıkarak klasik Türk edebiyatının temalarını bulmuşlardır. Bu kanıtlar ışığında öğrencilerin klasik edebiyatımızın metinlerini tahlil edebildikleri ve o metinlerden dönemin duygu anlayışından şairlerine kadar çıkarımda bulunabildiklerini ve bu çıkarımlardan çıkan sonucun da öğrencilere uygulanan tema ve etkinliklerin amaçları doğrultusunda olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin tamamı klasik edebiyatımızın şiirleri ile güncel olan şiirlerin arasındaki farkları belirleyebildikleri görülmüştür. Bu da öğrencilerin iki farklı dönemi ve arada yüzyılları barındıran kültür farklarını ayırmaya ilişkin kazanımları edindikleri söylenebilir. Öğrencilerin %90'lık kısmı bu tip şiirlerin yedinci sınıf Türkçe derslerine eklenmesini gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu da yapılan çalışmanın örtülü hedeflerinden biri olan klasik edebiyatımızın metinlerini öğrencilere sevdirmenin gerçekleştirilebileceğini göstermektedir. Bu çalışmanın bir diğer amacı da toplumda önyargılı olarak yaklaşılan klasik Türk edebiyatına yönelik tabuları yıkmak ve öğrencilerimize geçmiş kültürümüzün düşüncelerini ve onların kültürel mirasını tanıtmaktır. Bu değerlendirmeler dışında aşağıdaki yorumlar da sonuçlara eklenebilir:

1. Öğrencilerin klasik edebiyatımıza karşı görüşleri müspettir.
2. Çalışma grubundaki öğrenciler klasik Türk edebiyatı ile zenginleştirilmiş metinlerle işlenen derse karşı olumlu bir bakış açısı yakalamışlardır.
3. Öğrenciler klasik Türk edebiyatı metinlerine aşinalık kazanmışlardır.
4. Öğrenciler klasik Türk edebiyatı metinlerinin ders kitaplarında olmasına yönelik pozitif görüş bildirmişlerdir.
5. Öğrenciler hazırlanan klasik Türk edebiyatı ile zenginleştirilmiş etkinlikleri kendi seviyelerine uygun olarak yapmayı başarabilmişlerdir.

6. Metinlerin okunması ve anlaşılması yönündeki olumsuz eleştirilerin sebebi bu tip şiirlerle ve bu kelimelerle ilk defa karşılaşılmasıdır.
7. Öğrenciler metinleri altındaki kelimeler yardımıyla kolayca öğrenmişlerdir.

Bu sonuçlara bakarak öğrencilerin klasik Türk edebiyatının tüm özelliklerini kavrayabilecekleri çıkarımında bulunmak yanlış bir değerlendirme olacaktır. Ancak öğrenciye görelilik ilkesince öğrencilere bu dönemi ve özelliklerini yaşlarına ve akademik başarılarına uygun olarak kavratılabilmek mümkündür. Mesela aruz kalıplarının öğretimi ya da kelime anlamı vermeden direkt olarak beyitleri yorumlatmak gibi çalışmalar bu yaş grubuna ağır olacaktır. Bu çalışmadaki amaç öğrencilerin klasik Türk edebiyatı metinlerine aşina olmalarını sağlamak, geçmiş kültürümüzün dil ve şiir anlayışları hakkında fikir sahibi olmalarına ön ayak olmak, Osmanlı Türkçesi diye bir kavramın ve beyit gibi şiir biçimlerinin olduğunu sezdirmek bunun yanında da örtülü olarak toplumda bulunan klasik Türk edebiyatına karşı olumsuz tavrın kalkabileceğini göstermektir.

Bu çalışmanın öğrencilerde hazırbulunuşluk olarak klasik Türk edebiyatı metinlerine dair daha sonraki yıllarda olumlu faydaları olacağı söylenebilir.

4.2. Klasik Türk Edebiyatı ve metinlerinin öğretilebilirliği

Uygulama yapılan okullardan biri olan Erzurum-Yakutiye- Şair Nef'i Ortaokulunda ön test ve son test arasındaki fark Tablo 4.2.' de gösterilmiş ve ilk testin aritmetik ortalaması 69.2 iken son testin aritmetik ortalaması 79.4 olmuştur. Araştırma yapılan bir diğer okul da Erzurum- Palandöken- Yahya Kemal Ortaokuludur. Bu okulun da ön test ortalaması 62.0 iken son test ortalaması 74.0 olmuştur. Bu iki okulda da başarı testleri arasında anlamlı bir puan farkı görülmektedir. Bu da öğrencilerin klasik Türk edebiyatına yönelik metinleri ve bilgileri elde edebildiklerini göstermektedir.

4.3. Öneriler

Klasik edebiyatımızın metinlerinin öğretilebilirliğinin incelendiği bu çalışmanın sonuçlarına göre genel bir görüşe varılmasa dahi klasik Türk edebiyatı metinlerinin yedinci sınıfta öğretilebileceği ve Türkçe Öğretiminde farklı bir kaynak olabileceği söylenebilir. Çalışmada sadece klasik dönemini ele aldığımız edebiyatımızın zengin dil ve sanat özellikleri, başka dönemler ve sanat akımları ele alınarak uygulanabilir ve öğrencilerimizin genç yaşta Türk edebiyatının diğer dönemlerine dair fikir sahibi olmaları sağlanabilir.

Türkçe eğitiminde yaşanan metin seçimi problemleri bu yaklaşımla farklı bir yönde olumlu olarak etkilenebilir ve nesirle nazımın iç içe olduğu bu yaklaşım öğrencilerde farklılık hissiyle derse karşı istek ve heyecan uyandırabilir.

Kaynakça

Bilkan, A. F. Liselerde Divan Edebiyatı Öğretimi, Millî Eğitim, Sayı: 169, Kış / 2006.

Meriç, C. (1998).Kırkambar Cilt 2. İstanbul; İletişim Yayınları.

